

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

P9_TA(2021)0056

Cilvēktiesību stāvoklis Kazahstānā

Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. februāra rezolūcija par cilvēktiesību stāvokli Kazahstānā (2021/2544(RSP))

(2021/C 465/15)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā 2019. gada 14. marta rezolūciju par cilvēktiesību stāvokli Kazahstānā ⁽¹⁾ un iepriekšējās rezolūcijas par Kazahstānu, tostarp 2013. gada 18. aprīļa ⁽²⁾, 2012. gada 15. marta ⁽³⁾ un 2009. gada 17. septembra ⁽⁴⁾ rezolūcijas,
  - ņemot vērā Padziļinātu partnerības un sadarbības nolīgumu (PPSN) starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Kazahstānas Republiku, no otras puses, kas tika parakstīts Astanā 2015. gada 21. decembrī un stājās spēkā 2020. gada 1. martā pēc tam, kad to bija ratificējušas visas dalībvalstis,
  - ņemot vērā Padomes 2019. gada 17. jūnija secinājumus par ES Vidusāzijas stratēģiju,
  - ņemot vērā Kazahstānas valsts ziņojumu, kas ietverts ES gada ziņojumā par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē 2019. gadā,
  - ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju, Starptautisko paktu par civilajām un politiskajām tiesībām un ANO Konvenciju pret spīdzināšanu,
  - ņemot vērā ES un Kazahstānas Sadarbības padomes 17. sanākumi 2020. gada 20. janvārī, ES un Kazahstānas Cilvēktiesību dialoga 12. sanākumi 2020. gada 26. un 27. novembrī un ES un Kazahstānas Sadarbības komitejas 18. sanākumi 2020. gada 25. septembrī,
  - ņemot vērā ANO Cilvēktiesību padomes 2020. gada 12. marta Vispārējo periodisko pārskatu par Kazahstānu,
  - ņemot vērā Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām otro fakultatīvo protokolu,
  - ņemot vērā Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) runaspersonas 2021. gada 1. februāra paziņojumu par pieaugošo spiedienu uz cilvēktiesību NVO Kazahstānā, 2021. gada 11. janvāra paziņojumu par parlamenta vēlēšanām Kazahstānā un 2021. gada 7. janvāra paziņojumu par pasākumiem virzībā uz nāvessoda atcelšanu,
  - ņemot vērā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) paziņojumu par sākotnējiem konstatējumiem un secinājumiem attiecībā uz 2021. gada 10. janvāra vēlēšanām Kazahstānā,
  - ņemot vērā Reglamenta 144. panta 5. punktu un 132. panta 4. punktu,
- A. tā kā pēdējās nedēļās ir novērota satraucoša vispārējā cilvēktiesību stāvokļa pasliktināšanās un pilsoniskās sabiedrības organizāciju apspiešana Kazahstānā, jo vārda, miermīlīgas pulcēšanās un biedrošanās brīvībai ir noteikti stingri ierobežojumi; tā kā pilsoniskā sabiedrība un cilvēktiesību organizācijas, kas darbojas Kazahstānā, tiek pakļautas arvien lielākam spiedienam un represijām no valsts iestāžu puses, kas kavē reformu centienus un ierobežo pilsoniskās sabiedrības būtisko darbu;
- B. tā kā 2015. gada 21. decembrī Eiropas Savienība un Kazahstāna parakstīja Padziļinātu partnerības un sadarbības nolīgumu (PPSN), lai iedibinātu plašu satvaru ciešākam politiskajam dialogam un sadarbībai tieslietās un iekšlietās, kā arī daudzās citās jomās; tā kā šajā nolīgumā ir uzsvērtā demokrātija, tiesiskums, cilvēktiesības, pamatbrīvības, ilgtspējīga

⁽¹⁾ OV C 23, 21.1.2021., 83. lpp.

⁽²⁾ OV C 45, 5.2.2016., 85. lpp.

⁽³⁾ OV C 251 E, 31.8.2013., 93. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 224 E, 19.8.2010., 30. lpp.

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

attīstība un pilsoniskās sabiedrības sadarbība; tā kā PPSN pilnībā stājās spēkā 2020. gada 1. martā pēc tam, kad to bija ratificējušas visas dalībvalstis;

- C. tā kā jaunajā ES stratēģijā Vidusāzijai spēcīgs uzsvars likts uz ES sadarbību ar Vidusāziju tādās jomās kā tiesiskums, cilvēktiesības un pamatbrīvības, tostarp biedrošanās un vārda brīvība, kas jāaizsargā un jāveicina, kā arī jārada labvēlīga vide pilsoniskajai sabiedrībai un cilvēktiesību aizstāvjiem; tā kā Eiropas Savienība būtiski atviegļina Covid-19 krīzi Kazahstānā, tostarp pavisam nesen sniedzot finansiālu atbalstu saistībā ar Pasaules Veselības organizācijas (PVO) 2021. gada 29. janvāra sūtījumu, kura apjoms pārsniedz 8000 kg medicīnisko preču;
- D. tā kā EĀDD ir norādījis, ka Kazahstānas parlamenta vēlēšanas 2021. gada 10. janvārī ir palikušas neizmantotas iespējas, kā varēja demonstrēt politisko reformu un modernizācijas procesa efektīvu īstenošanu kopš pēdējām vēlēšanām, savukārt EDSO Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja (ODIHR) sen sniegtie ieteikumi vairākos jautājumos palikuši nerealizēti, tostarp saistībā ar pamatbrīvībām, vēlēšanu administrēšanas objektivitāti, tiesībām balsot un kandidēt vēlēšanās, vēlētāju reģistrāciju, plašsaziņas līdzekļiem un vēlēšanu rezultātu publicēšanu; tā kā saskaņā ar EDSO/ODIHR un EDSO Parlamentārās asamblejas sākotnējiem konstatējumiem konstatējumiem Kazahstānas tiesiskais regulējums pagaidām nespēj nodrošināt starptautiskajiem standartiem atbilstošas vēlēšanas;
- E. tā kā sistēmiski trūkumi saistībā ar biedrošanās, pulcēšanās un vārda brīvību joprojām ierobežo politisko vidi un tajā vērojams īstenas politiskās konkurences un politiskās opozīcijas grupu trūkums, jo kopš 2013. gada nav reģistrēta neviena jauna partija, un līdz ar to vēlētājiem ir liegta īstenas izvēles iespējas; tā kā demokrātiskas vēlēšanas ir politisko reformu īstenošanas un brīvas un atvērtas sabiedrības veidošanas stūrakmens;
- F. tā kā divas opozīcijas kustības – *Koshe Partiyasy* un Kazahstānas Demokrātiskā izvēle – tika aizliegtas ar slepenu tiesas lēmumu, tās apzīmējot kā “ekstrēmiskas” organizācijas bez tiesībām lēmumu pārsūdzēt; tā kā 17 *Koshe Partiyasy* vadītāji tika ievietoti pirmstiesas apcietinājuma iestādēs saskaņā ar Kazahstānas Kriminālkodeksa 405. un 182. pantu, un viņiem draud ilgs cietumsods; tā kā cietumsodu joprojām izcieš ieslodzītie, kuri apsūdzēti par Kazahstānas demokrātiskās izvēles atbalstīšanu; tā kā 26 politieslodzītie, tostarp *Almat Zhumagulov, Aset Abishev, Kenzhebek Abishev, Askhat Zheksebayev, Kairat Klyshev, Yerbol Yeskhozin, Abai Begimbetov, Asel Onlabekkyzy, Yerkin Sabanshiyev, Zhanat Zhamaliyev, Diana Baimagambetova, Noyan Rakhimzhanov* un *Askar Kayyrbek*, tika apcietināti politiskas darbības dēļ, jo pauduši atbalstu minētajām kustībām;
- G. tā kā neregistrētajai opozīcijas partijai “Demokrātiskā partija” liedza piedalīties šajās vēlēšanās, jo varas iestādes 2020. gada 22. februārī liedza šai partijai rīkot dibināšanas kongresu Almati; tā kā bez šāda kongresa partijai nav iespējams reģistrēties; tā kā Demokrātiskās partijas locekļi izjuta spiedienu no varas iestāžu puses, jo daži tika arestēti par iespējamiem administratīviem pārkāpumiem un citiem tika liegts doties uz kongresa norises vietu;
- H. tā kā vēlēšanu kampaņas laikā un vēlēšanu dienā Kazahstānas varas iestādes mēģināja pastiprināt interneta cenzūras kontroli, atkārtoti bloķējot internetu un piespiežot iedzīvotājus instalēt “valsts drošības sertifikātu”, kas ļautu pārtvert šifrētu tīmekļa datplūsmu; tā kā palielinās valsts kontrole pār internetu, tostarp mēģinājumi ierobežot informācijas plūsmu, izmantojot interneta cenzūru un kontroli un interneta bloķēšanu, kā arī prasību iedzīvotājiem instalēt “valsts drošības sertifikātu”, kas ļauj pārtvert interneta lietotāju tiešsaistes datplūsmu;
- I. tā kā priekšvēlēšanu kampaņas laikā notika masveida aresti; tā kā vēlēšanu dienā varas iestādes 10 dažādās pilsētās nelikumīgi aizturēja vismaz 350 miermīlīgo protestētājus; tā kā Kazahstānas varas iestādes regulāri aizliedz miermīlīgus protestus, kuros kritizē valdības politiku; tā kā likumā par miermīlīgu pulcēšanos un 2020. gada maijā pieņemtajos grozījumos par politiskajām partijām un vēlēšanām nav ņemtas vērā Kazahstānas iedzīvotāju pamattiesības;

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

- J. tā kā ODIHR ierobežotā vēlēšanu novērošanas misija (VMP) ziņoja, ka varas iestādes apgrūtināja un traucēja neatkarīgo novērotāju darbu, savukārt valdību atbalstošajiem novērotājiem tika atļauts uzraudzīt vēlēšanu procesu; tā kā cilvēktiesību NVO ziņojušas, ka daudzi neatkarīgie novērotāji, kas piedalījās parlamenta vēlēšanās 2021. gada 10. janvārī, tika pakļauti iebiedēšanai, administratīviem arestiem un naudassodiem;
- K. tā kā plašsaziņas līdzekļu vidē Kazahstānā dominē valstij piederoši vai valsts subsidēti plašsaziņas līdzekļi; tā kā laikposmā no 2020. gada janvāra līdz jūlijam fiziski uzbrukts septiņiem žurnālistiem un 21 žurnālists, blogeris un aktīvistis apcietināti, no kuriem septiņi aizturēti reportāžas laikā; tā kā varas iestādes 2020. gadā ierosinājušas vairāk nekā 38 krimināllietas pret žurnālistiem par it kā pasrādātiem noziegumiem, piemēram, nepatiesas informācijas izplatīšanu un kūdīšanu; tā kā 2016. gadā tika aizliegti visi galvenie valsts opozīcijas laikraksti un neatkarīgie žurnālisti joprojām tiek vajāti; tā kā varas iestādes izvirzīja krimināllietas pret neatkarīgā laikraksta *Uralskaya Nedelya* galveno redaktoru *Lukpan Akhmedyarov* dēļ ziņojuma par korumpētiem vietējās elites darījumiem un vairākas reizes fiziski uzbruka RFE/RL *Kazakh Service* žurnālistei *Saniya Toiken* un viņu aizturēja par miermīlīgo demonstrāciju un parlamenta vēlēšanu atspoguļošanu 2021. gadā;
- L. tā kā no 2020. gada februāra līdz novembrim pieci opozīcijas aktīvistu tikuši nogalināti vai gājuši bojā neskaidros apstākļos pēc tam, kad viņi nepārtraukti vajāti par opozicionārām darbībām, proti, blogeris un no spīdzināšanas cietušais *Dulat Agadil*, viņa 17 gadus vecais dēls *Zhanbolat Agadil*, kurš bija galvenais liecinieks patvaļīgai tēva aizturēšanai, *Amanbike Khairolla*, *Serik Orazov* un *Garifulla Embergenov*; tā kā varas iestādes nav veikušas rūpīgu un pārredzamu izmeklēšanu par šo opozicionāru nāves gadījumiem; tā kā ir ārkārtīgi svarīgi saukt pie atbildības personas, kuras pavēlējušas izdarīt šādus noziegumus un tos veikušas, un nodrošināt, ka atbildīgās personas atturas no pilsoniskās sabiedrības aktīvistu un to ģimenes locekļu vajāšanas, kuri vēlas noskaidrot patiesību par cietušajiem; tā kā Kazahstānas varas iestādes uzbruka vismaz 200 aktīvistiem, kuri piedalījās *Dulat Agadil* piemiņas ceremonijā vai organizēja līdzekļu vākšanas pasākumus viņa un citu politieslodzīto ģimenēm; tā kā 57 no viņiem izvirzīta apsūdzība par "ekstrēmismu", tostarp trīs bērnu mātei *Dametkan Aspandiyarova*, kura pašlaik atrodas mājas arestā un kurai draud līdz 12 gadiem cietumsods par ekstrēmismu saistībā ar līdzekļu vākšanas pasākuma organizēšanu *Dulat Agadil* ģimenes atbalstam;
- M. tā kā Kazahstānas cietumos ir izplatīta spīdzināšana un slikta apiešanās, un Koalīcija pret spīdzināšanu ik gadu ziņo par vismaz 200 spīdzināšanas gadījumiem; tā kā šādu pārkāpumu izdarītāji netiek sodīti, savukārt cilvēktiesību aizstāvi *Elena Semenova* brīvības atņemšanas iestādes ir apsūdzējušas par to, ka viņa sociālajos plašsaziņas līdzekļos atmaskojusi spīdzināšanas piekopusu Kazahstānas brīvības atņemšanas iestāžu sistēmā;
- N. tā kā, neraugoties uz aicinājumiem, ko paiduši ANO īpašais referents⁽⁵⁾, Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja un Eiropas Savienība, Kazahstānas varas iestādes ļaunprātīgi izmanto neskaidrus un pārāk plaši interpretētus ekstrēmisma likumus, lai vajātu opozīciju un cilvēktiesību aizstāvjus; tā kā saskaņā ar šo likumu kopš 2020. gada 22. oktobra, kad iestādes izziņoja vēlēšanu datumu, politiski motivētu krimināllietu skaits ir divkārtšojies, palielinoties līdz 99 lietām, un šāds pieaugums jo īpaši noticis, pamatojoties uz "ekstrēmisma" apsūdzībām; tā kā 69 no attiecīgajām personām draud tūlītēja apcietināšana, kā, piemēram, aktīvistei *Gulzipa Dzhauberova*, un 11 aktīvistiem ir piemērots mājas arests, pamatojoties uz apsūdzībām par "ekstrēmismu";
- O. tā kā vairākām neatkarīgām cilvēktiesību NVO, tostarp *ECHO*, *Erkindik Kanaty*, Kazahstānas Starptautiskajam cilvēktiesību un tiesiskuma birojam un Starptautiskajai juridiskajai iniciatīvai, nesen, pamatojoties uz neskaidriem juridiskiem pieņēmumiem, tika piespriesti lieli naudassodi un uzdots no 2020. gada 25. janvāra pārtraukt darbu vismaz uz trim mēnešiem; tā kā, atriebjoties par tiesībsarga darbībām, varas iestādes vajā un pat sauc pie kriminālatbildības cilvēktiesību aizstāvjus, tostarp *Sholpan Dzhanzakova*, *Anna Shukeyeva*, *Raigul Sadyrbayeva*, *Aizhan Izmakova*, *Daniyar Khassenov*, *Altynai Tuksikova*, *Dana Zhanay*, *Nazym Serikpekova*, *Alma Nurusheva*, *Abaipek Sultanov*, *Zukhra Nariman*, *Ulbolsyn Turdiyeva*, *Aliya Zhakupova*, *Roza Musayeva* un *Barlyk Mendygazyev*; tā kā laikposmā no 2020. gada oktobra līdz novembrim vismaz 15 organizācijas tika informētas par to, ka tās pārkāpušas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 460-1. pantu, jo tās, iespējams, nav pienācīgi informējušas iestādes par saņemto ārvalstu finansējumu;

(5) ANO īpašais referents jautājumos par cilvēktiesību pamatbrīvību veicināšanu un aizsardzību terorisma apkarošanas laikā.

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

- P. tā kā 2020. gadā 112 personas, trīs labdarības organizācijas un viens komercuzņēmums tika notiesāti par reliģijas un ticības brīvības izmantošanu;
- Q. tā kā Kazahstānā ir plaši izplatīta valdošās elites korupcija, par ko liecina tas, ka *Transparency International* 2020. gada korupcijas uztveres indeksā valsts ieņēma 94. vietu un Kazahstānā tiek apgrūtinātas cilvēktiesības, sociālais tainīgums un sociālekonomiskā attīstība;
- R. tā kā Covid-19 pandēmijas laikā valdība ļaunprātīgi izmantoja pandēmijas ierobežojumus kā ieganstu, lai pastiprinātu politiskās represijas pret pilsonisko sabiedrību, cilvēktiesību aktivistiem, opozīcijas pārstāvjiem un medicīnas darbiniekiem, kuri nosodīja valdības nespēju ierobežot slimības uzliesmojumu;
- S. tā kā 2021. gada 21. janvārī divus etniskos kazahus *Murager Alimuly* un *Kaisha Akankyzy*, kuri aizbēga no Ķīnas, baidoties no ieslodzīšanas koncentrācijas nometnēs, vēlāk piekāva un sadūra nezināmi uzbrucēji, un tādēļ pietiekama uzmanība jāpievērš pastāvīgajai etniskajai spriedzei Kazahstānas dienvidu reģionos; tā kā Kazahstānā turpinās vardarbīgas etniskās sadursmes, jo īpaši dienvidu reģionā, kurā 2020. gada februārī kazahu un etnisko dunganu sadursmēs gāja bojā 11 cilvēki, desmitiem cilvēku tika ievainoti un vairāk nekā 23 000 cilvēku, galvenokārt dungani, bija spiesti pamest mājas;
- T. tā kā Kazahstānas iestādes ļaunprātīgi izmantojušas starptautiskās kriminālās sadarbības mehānismus, tostarp Interpola sarkanos paziņojumus un savstarpējo tiesisko palīdzību (STP), lai vajātu politisko bēgļi Beļģijā – juristi un cilvēktiesību aizstāvi *Bota Jardemalie* – un konfiscētu viņas dokumentus; tā kā 2020. gada 29. septembrī Francijas Valsts patvēruma tiesa piešķīra politisko patvērumu Kazahstānas demokrātiskās izvēles dibinātājam *Mukhtar Ablyazov*, kuram Kazahstānas tiesa piesprieda mūža ieslodzījumu *in absentia*, tā pārkāpjot tiesības uz aizstāvību, kas liecina par Kazahstānas represīvās iekārtas sistēmisko un politisko raksturu un civilietu un kriminālprocesu ļaunprātīgu izmantošanu;
- U. tā kā Kazahstānas varas iestādes turpina vērsties pret neatkarīgām arodbiedrībām un arodbiedrību aktivistiem; tā kā 2020. gadā tika grozīts arodbiedrību likums, atceļot daļību arodbiedrībās un divpakāpju reģistrācijas prasības; tā kā, neraugoties uz šo grozījumu, Šimkentas pilsētas dome ir atsaukusi savu prasību tiesā pret degvielas un enerģētikas jomas darbinieku arodbiedrību (*ITUFEW*), ņemot vērā nepamatotus apgalvojumus un noteikumus, kas vairs nav spēkā vai neattiecas uz *ITUFEW*;
- V. tā kā dzimumu līdztiesība joprojām ir problēma Kazahstānā; tā kā NVO norāda, ka netiek pietiekami ziņots par vardarbību pret sievietēm un ka par šādu vardarbību, kā arī seksuālu aizskaršanu, reti tiek ierosināta krimināllieta; tā kā saskaņā ar ANO datiem Covid-19 pandēmija ir radījusi jaunu šķērslī meitenēm attiecībā uz vienlīdzīgai piekļuvei informācijai un izglītībai; tā kā cietušajiem trūkst pietiekamas aizsardzības un tiesu iestāžu darbinieki, policijas darbinieki un pakalpojumu sniedzēji nav apmācīti identificēt un novērst vardarbību pret sievietēm un reaģēt uz to;
- W. tā kā *LGBTI* personas Kazahstānā saskaras ar juridiskām problēmām un diskrimināciju; tā kā Kazahstānas parlaments 2020. gada jūnijā pieņēma diskriminējošus grozījumus jaunajā veselības kodeksā, kas reglamentē transpersonu veselības aprūpes aspektus; tā kā dzimumidentitātes maiņas process Kazahstānā joprojām ir invazīvs un pazemojošs,
1. mudina Kazahstānas valdību rīkoties saskaņā ar tās starptautiskajām saistībām un ievērot cilvēktiesības un pamatbrīvības, kas noteiktas PPSN ar Kazahstānu 1., 4., 5. un 235. pantā; aicina Kazahstānas varas iestādes ievērot starptautiskos standartus attiecībā uz vēlēšanu rīkošanas tiesisko regulējumu un ņemt vērā *ODIHR LEOM* ieteikumus, tostarp tos, kas attiecas uz konstitucionāli garantētām pamatbrīvībām, pilsoniskās sabiedrības līdzdalību, politisko pluralismu, vēlēšanu pārvaldības objektivitāti, tiesībām balsot un kandidēt vēlēšanās, vēlēšanu reģistrāciju, plašsaziņas līdzekļiem un vēlēšanu rezultātu publicēšanu;
  2. aicina Kazahstānas valdību atsaukt politiski motivētas apsūdzības un izbeigt jebkāda veida patvaļīgu aizturēšanu, represijas un vajāšanu pret cilvēktiesību aktivistiem, reliģiskām organizācijām, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, arodbiedrībām, žurnālistiem un politiskās opozīcijas kustībām un ļaut cilvēkiem brīvi paust savus politiskos, reliģiskos un cita veida viedokļus; aicina valdību grozīt jauno likumu par miermīlīgu pulcēšanos, lai šī brīvība tiktu garantēta;

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

3. mudina Kazahstānas valdību nekavējoties atbrīvot un pilnībā rehabilitēt visus politiešlodzītos, jo īpaši *Almat Zhumagulov*, *Aron Atabek*, *Nurgul Kaluova*, *Saltanat Kusmankyzy*, *Daryn Khassenov*, *Ulasbek Akhmetov*, *Kenzhebek Abishev*, *Yerzhan Yelshibayev*, *Aset Abishev*, *Igor Chuprina*, *Ruslan Ginatullin*, *Askhat Zheksebayev*, *Kairat Klyshev*, *Yerbol Yeskhozin*, *Abai Begimbetov*, *Asel Onlabekkyzy*, *Yerkin Sabanshiyev*, *Zhanat Zhamaliyev*, *Diana Baimagambetova*, *Noyan Rakhimzhanov* un *Askar Kayyrbek*, un nekavējoties atcelt pirmstiesas apcietinājuma un mājas aresta pasākumus un brīvības ierobežojumus, kas noteikti pilsoniskajai sabiedrībai un opozīcijas aktīvistiem, sociālo plašsaziņas līdzekļu lietotājiem un miermīlīgiem protestētājiem; aicina Kazahstānas valdību pārskatīt bijušo politiešlodzīto un spīdzināšanas upuru *Iskander Yerimbetov*, *Maks Bokayev* un *Mukhtar Dzhakishiev* lietas un nodrošināt viņiem kompensāciju saskaņā ar ANO Darba grupas patvaļīgas aizturēšanas jautājumos un ANO Cilvēktiesību komitejas ieteikumiem;

4. atzinīgi vērtē Kazahstānas valdības veiktos pasākumus, lai izbeigtu politiski motivētās lietas pret cilvēktiesību aizstāvjiem *Daniyar Khassenov* un *Abai Sultanova*, bet pauž bažas par jaunas krimināllietas ierosināšanu pret viņiem, pamatojoties uz "ekstrēmismu"; aicina Kazahstānas valdību atcelt visas politiski motivētās apsūdzības pret filantropu *Barlyk Mendygazyev* un izbeigt viņa ģimenes locekļu un bijušo sabiedroto politiski motivēto vajāšanu;

5. nosoda ekstrēmisma novēršanas tiesību aktu ļaunprātīgu izmantošanu pret miermīlīgo opozīcijas kustību "Kazahstānas demokrātiskā izvēle" (DCK) un "Koshe Partiyasy" atbalstītājiem, un mudina varas iestādes atļaut politisko plurālismu un konkurenci; mudina Kazahstānas valdību īstenot ieteikumus, ko sniedzis Eiropas Parlaments, ANO īpašais referents jautājumos par cilvēktiesību un pamatbrīvību veicināšanu un aizsardzību terorisma apkarošanā un Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja, nosodot ekstrēmisma novēršanas tiesību aktu patvaļīgu piemērošanu;

6. aicina Kazahstānu īstenot reformas, kuru mērķis ir veicināt valsts modernizāciju, demokrātiju un stabilitāti, pastiprināt centienus reformēt Kazahstānas politisko sistēmu, lai attīstītu parlamentārismu un daudzpartiju sistēmu, un paplašināt pilsonisko līdzdalību; pieņem zināšanai Augstākās reformu padomes izveidi un ņem vērā Kazahstānas iestāžu paziņojumu par jaunu reformu posmu, jo īpaši attiecībā uz tiesībsardzību, tiesu sistēmu un cilvēktiesību izvirzīšanu par prioritāti; uzsver, ka ir svarīgi turpināt šo procesu, tostarp veikt izmaiņas vēlēšanu likumā un pilnībā īstenot EDSO/ODIHR ieteikumus;

7. aicina Kazahstānas varas iestādes pārtraukt izmantot kriminālkodeksu pret aktīvistiem, blogieriem, žurnālistiem un citām personām par to, ka viņi izmanto savas tiesības uz vārda brīvību;

8. atzinīgi vērtē Kazahstānas iestāžu lēmumu atcelt naudas sodus un ļaut NVO atsākt darbību, kā paziņots 2021. gada 3. februārī; prasa atcelt trīs gadu darbības aizliegumu aktīvistam *Max Bokayev* un ļaut viņam turpināt viņa svarīgo darbu; aicina Kazahstānas varas iestādes pārtraukt finanšu pārskatu sistēmu ļaunprātīgu izmantošanu, lai izdarītu spiedienu uz cilvēktiesību grupām, atcelt nepamatotās apsūdzības par administratīviem pārkāpumiem pret grupām, ko apsūdz par iespējamām ziņošanas pārkāpumiem, saskaņot tiesību aktus un praksi attiecībā uz ziņošanu par ārvalstu ienākumiem ar starptautiskajiem standartiem, tostarp atceļot Administratīvo pārkāpumu kodeksa 460-1. un 460-2. pantu, un tā vietā aizsargāt un veicināt svarīgo pilsoniskās sabiedrības darbu;

9. atkārtoti pauž stingru pārliecību, ka neatkarīgas NVO tiek vajātas, veicot nepamatotas nodokļu pārbaudes, un ka cilvēktiesību aizstāvju un kustību, piemēram, "Bostandyq Kz", "Femina Virtute", "Veritas", "405" un "Elimay", un pilsoniskās sabiedrības aktīvistu vajāšana, izmantojot administratīvus arestus, naudas sodus un kriminālvajāšanu, ne tikai kavē iestāžu jau veiktos reformu centienus, bet arī kaitē Kazahstānas starptautiskajai reputācijai;

10. pauž nožēlu par satraucošo plašsaziņas līdzekļu brīvības stāvokli valstī un aicina Kazahstānas valdību nodrošināt brīvu un drošu vidi neatkarīgiem žurnālistiem;

11. mudina Kazahstānas valdību atļaut neatkarīgām arodbiedrībām reģistrēties un darboties saskaņā ar Kazahstānas ratificētajiem starptautiskajiem darba standartiem un bez jebkādas iejaukšanās vai aizskaršanas; pauž dziļu nožēlu par to, ka Specializētā starppagalbu ekonomikas tiesa Šimkentā 2021. gada 5. februārī uz sešiem mēnešiem pārtrauca degvielas un

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

enerģētikas nozares darbinieku arodbiedrības (ITUFEW) darbību, pamatojoties uz apgalvojumiem, ka tā nav reģistrējusies saskaņā ar Arodbiedrību likumu; mudina Kazahstānas valdību jēgpilni īstenot 2020. gada maijā grozīto Arodbiedrību likumu;

12. ar bažām norāda uz jauno likumprojektu par labdarības organizācijām, ar ko nosaka papildu reglamentējošus pasākumus pilsoniskās sabiedrības organizācijām un kas ir tiešā pretrunā labdarības darba loģikai un paraugprakse, kā arī neseno iniciatīvu valdības aizgādībā izveidot līdzekļu devēju organizāciju asociāciju, kas var tikt ļaunprātīgi izmantota, lai kontrolētu līdzekļu devēju organizācijas, vēl vairāk ierobežojot to neatkarību un atbildību par veiktajām darbībām;

13. norāda, ka kopš 2008. gada, kad Kazahstāna ratificēja ANO Protokolu par cilvēku tirdzniecības, jo sevišķi tirdzniecības ar sievietēm un bērniem, novēršanu, apkarošanu un sodīšanu par to, Kazahstāna ir ievērojami uzlabojusi savus valsts tiesību aktus par saukšanu pie atbildības par cilvēku tirdzniecību un par cilvēku tirdzniecības upuru aizsardzību; tomēr apliecina, ka Kazahstānai, ja tā vēlas izskaust cilvēku tirdzniecību, vēl ir jāstrādā pie vairāku problēmu risināšanas gan attiecībā uz atbalstu cietušajiem, gan vainīgo saukšanu pie atbildības;

14. aicina iestādes apkarot visu veidu vardarbību pret sievietēm, tostarp nodrošinot efektīvus un pieejamus ziņošanas kanālus un aizsardzības pasākumus, kas atbilst cietušo vajadzībām un nodrošina konfidencialitāti; prasa izbeigt nesodāmību un rīkoties, lai nodrošinātu atbilstošas kriminālsankcijas pret vainīgajiem, tostarp vardarbības ģimenē gadījumos; mudina Kazahstānas varas iestādes noteikt kriminālatbildību par vardarbību ģimenē kā atsevišķu pārkāpumu un nodrošināt kriminālsankcijas pret vainīgajiem; aicina Kazahstānas varas iestādes uzskatīt patversmes un pakalpojumu no vardarbības ģimenē cietušajiem par pamatpakalpojumiem un atvieglot to pieejamību visām sievietēm un meitenēm, tostarp koronavīrusa krīzes laikā; mudina Kazahstānu parakstīt un ratificēt Stambulas konvenciju;

15. uzsver, ka ir pilnībā jāievēro LGBTI kopienas tiesības; aicina Kazahstānas valdību garantēt LGBTI kopienas diskriminācijas novēršanas principu, tostarp ar likumu aizliedzot diskrimināciju dzimuma identitātes vai seksuālās orientācijas dēļ; aicina pienācīgi apmācīt tiesu iestāžu un policijas darbiniekus, kā arī pakalpojumu sniedzējus, lai nodrošinātu LGBTI personām pienācīgu palīdzību un aizsardzību;

16. mudina Kazahstānas valdību nodrošināt etnisko kazahu un citu tādu minoritāšu grupām piederošu personu drošību, kuras ir aizbēgušas no Ķīnas koncentrācijas nometnēm, tostarp piešķirot pastāvīgu bēgļa statusu *Murager Alimuly* un *Kaisha Akankyzy*, un pievērst pietiekamu uzmanību pastāvīgajai etniskajai spriedzei valsts dienvidu reģionos;

17. iesaka Kazahstānas iestādēm atturēties no tiesu iestāžu sadarbības mehānismu, piemēram, Interpola sarkanā paziņojuma sistēmas un savstarpējas tiesiskās palīdzības pieprasījumu, ļaunprātīgas izmantošanas, lai vajātu režīma oponentus ārvalstīs un iegūtu piekļuvi konfidencialai informācijai;

18. atzinīgi vērtē to, ka Kazahstāna ir atcēlusi nāvessodu par visiem noziegumiem, 2021. gada 2. janvārī ratificējot Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām otro fakultatīvo protokolu, tādējādi kļūstot par 88. šā nolīguma pusi; mudina Kazahstānas valdību pildīt solījumus par pilnīgu neiecietību pret spīdzināšanu un nodrošināt, ka visi apgalvojumi par spīdzināšanu tiek pilnībā izmeklēti un vainīgie tiek saukti pie atbildības;

19. mudina Kazahstānas valdību izskaust spīdzināšanu un sliktu izturēšanos cietumos, ievērot ieslodzīto tiesības un nodrošināt pienācīgus dzīves un higiēnas apstākļus un drošu vidi Covid-19 radīto draudu novēršanai;

20. aicina Kazahstānu ieviest pienācīgus aizsardzības pasākumus attiecībā uz personas datiem un stiprināt datu aizsardzības tiesību aktus, kā arī ierobežot invazīvu digitālās novērošanas tehnoloģiju izmantošanu un ieviest tiesisko regulējumu, kas skaidri aizliedz patvaļīgu un nelikumīgu digitālo uzraudzību, tostarp sejas atpazīšanu, saskaņā ar cilvēktiesību aizsardzības principiem;

21. aicina ES un tās dalībvalstis, tostarp samitos un citās augsta līmeņa sanāksmēs, daudzpusējos forumos un vietējās pārstāvniecībās, stingri atbalstīt pilsonisko sabiedrību, veikt papildu pasākumus, lai ar Komisijas starpniecību sniegtu atbalstu Kazahstānas pilsoniskajai sabiedrībai, tostarp paplašinot finanšu dotāciju shēmas pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas veicina cilvēktiesības, demokrātiskās vērtības, tiesiskumu un pamatbrīvības Kazahstānā, jo īpaši cilvēktiesību aizstāvjiem, un stiprināt cilvēku savstarpējos kontaktus ar Kazahstānas pilsoņiem; uzsver, ka finansālās palīdzības Kazahstānai mērķim vajadzētu būt pilsoniskās sabiedrības un politiskās vajāšanas upuru atbalstam, nevis autoritārā režīma atbalstam;

Ceturtdiena, 2021. gada 11. februāris

22. mudina ES delegāciju Kazahstānā veicināt sadarbību ar vietējiem pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem, organizējot regulāras sanāksmes un sniedzot ieteikumus oficiālās sanāksmēs ar Kazahstānas valdības amatpersonām;
23. mudina ES delegāciju Kazahstānā uzraudzīt notiekošos cilvēktiesību pārkāpumus un ieņemt publisku nostāju attiecībā uz pārkāpumiem, sniegt palīdzību politiskās vajāšanas upuriem un ieslodzītajiem aktīvistiem, apmeklējot valdības kritiķu un cilvēktiesību aizstāvju tiesas procesus un pieprasot apmeklējumus cietumos, kā arī ātri un apņēmīgi reaģēt uz jebkuru darbību, kas ir pretrunā tiesiskuma, demokrātijas un cilvēktiesību principiem;
24. atgādina nesen apstiprināto ES globālo cilvēktiesību sankciju režīmu, kas ļauj ES vērsties pret nopietnu cilvēktiesību pārkāpumu izdarītājiem visā pasaulē un kas Kazahstānas gadījumā ļautu vērsties pret personām, vienībām un struktūrām, kuras ir iesaistītas plaši izplatītos un sistemātiskos cilvēktiesību pārkāpumos vai ir ar tiem saistītas; aicina Komisijas priekšsēdētājas vietnieku / Savienības augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos (PV/AP) un dalībvalstis apsvērt iespēju noteikt mērķtiecīgas sankcijas personām, kas ir atbildīgas par cilvēktiesību pārkāpumiem;
25. prasa, lai cilvēktiesības būtu viens no galvenajiem apspriežamajiem jautājumiem ES sadarbībā ar Vidusāziju; uzsver, ka dziļākām politiskajām un ekonomiskajām attiecībām ar ES, kā to paredz PPSN, jābūt balstītām uz kopīgām vērtībām un jāatbilst aktīvai un konkrētai Kazahstānas iesaistei demokrātisko reformu īstenošanā, kas izriet no tās starptautiskajām saistībām un pienākumiem;
26. aicina Komisiju un PV/AP veikt visaptverošu PPSN pārskatīšanu, ņemot vērā jaunākās norises un tirdzniecības politikas pārskatīšanas rezultātus;
27. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, ES īpašajam pārstāvim Vidusāzijā, dalībvalstu valdībām un parlamentiem un Kazahstānas prezidentam, valdībai un parlamentam.
-